

Lekce 1 Jak jsme na tom a co přitom cítíme

Aktivita 1:

„Znalosti a pocity o změně klimatu“

Cíl: Žák formuluje poznatky, pocity a postoje k tématu klimatická změna.

Čas: 10 min

Pomůcky: Dotazník, v případě potřeby provaz nebo páska pro znázornění poziční linie v místnosti

Popis:

Účastníci dostávají otázky o změně klimatu a jsou požádáni, aby se spontánně umístili na pomyslné nebo fyzické čáře v prostoru. Čára představuje stupnici mezi dvěma póly „absolutní souhlas“ a „úplné zamítnutí“. Účastníci by se měli na této linii postavit podle svého individuálního posouzení otázek nebo prohlášení (např. „Vím, co je změna klimatu“). Mezi dvěma vnějšími póly si účastníci mohou zvolit libovolnou myslitelnou pozici – linii je třeba chápat jako bezestupňovou stupnici. Učitel přečte jednu otázku/prohlášení a určí póly (např. souhlas/odmítnutí). Účastníci by se měli soustředit výhradně na sebe a snažit se spolu nemluvit. Jakmile se každý umístí, může učitel požádat jednotlivce, aby stručně řekl něco o své pozici. To by však mělo být dobrovolné.

Příklady otázek:

1. Vím, co je klimatická změna!
2. Jak důležité je pro vás téma klimatické změny?
3. Když slyším „změna klimatu“, myslím na něco dobrého!
4. Myslím, že téma není dostatečně diskutováno!
5. Změna klimatu se týká každého!
6. Klimatická změna už zasáhla i ČR!
7. Jak důležitá je pro vás otázka ochrany klimatu?
8. Už mám nápady, co mohu udělat pro ochranu životního prostředí a klimatickou spravedlnost!
9. Obávám se důsledků klimatické změny!
10. Nezájímá mě klimatická změna!
11. Klimatickou změnu stejně nemůžu ovlivnit a změnit!
12. Nemyslím si, že klimatická změna je jenom špatná!

Metodická poznámka:

Poziční hra může někdy vést k provokativním a polarizujícím prohlášením. Na začátku metody je proto důležité, aby učitel dal jasně najevo, že jde o formulování mnoha různých názorů a myšlenek. Můžete klást i vlastní otázky – ale je vhodné jich nepokládat více než osm.

Aktivita 2:

Citáty o klimatické změně

Cíle:

→ Žák se seznamuje s různorodostí pohledů na ochranu klimatu (i planety obecně), vnímá většinový apel na její řešení od různých osobností – politiků, vědců, hvězd showbyznysu, filozofů, učenců apod.

→ Žák naslouchá názorům druhých.

Čas: 30 min

Pomůcky: Vytištěné a rozstříhané kartičky s citáty

Popis:

Tato aktivita slouží jako evokace k tématu programu. Vytištěné a rozstříhané citáty rozložte na viditelné místo ve třídě. Každý žák si vybere jeden citát, který ho něčím oslovil nebo v něm vyvolal nějaké emoce. Po vybrání mají žáci čas se nad ním a svým názorem na něj zamyslet. Poté následuje sdílení, jehož cílem je seznámit se s různými

pohledy na ochranu klimatu a bez hodnocení vyslechnout názory ostatních, takto by měl i učitel žákům zadat. Každý přečte citát, který může ještě komentovat svým názorem (proč si ho vybral, čím ho oslovil, co si o tom myslí). Toto sdílení by mělo být bez dalších komentářů ostatních. Komentovat by neměl ani učitel. Pokud máte pocit, že by sdílení bylo ve větším počtu příliš zdouhavé, nechte žáky sdílet ve skupinách po 4 a poté, ať vyberou jeden ze 4 citátů ke sdílení se všemi.

Metodický tip:

Pokud pracujete s žáky 5.–7.třídy je možné vybrat 4–5 citátů a žáci by se rozdělili, podle toho, jak s nimi souhlasí nebo jak je citáty oslovily. Svou volbu by měli zdůvodnit.

Příklady citátů:

„Každý jednotlivec je kapkou vody, společně tvoříme moře.“

Ryunosuke Satoro, japonský spisovatel

„Je levnější chránit planetu teď, než ji později opravovat.“

José Manuel Barroso, portugalský politik a učitel

Lekce 1 Jak jsme na tom a co přitom cítíme

↓ Příloha č. 1 – 41 citátů o klimatické změně

„Když na mnoha malých místech mnoho malých lidí udělá mnoho malých věcí, tvář naší země se změní.“

Africké přísloví

„Za každou kapkou vody, kterou vyplýváš, věz, že někde na zemi někdo zoufale potřebuje kapku vody!“

Mehmet Murat Ildan, turecký spisovatel

„Nemůžeš za to, že svět je takový, jaký je. Byla by to jen tvoje chyba, kdyby takový zůstal.“

Die Ärzte, německá rocková skupina

„Velryby jsou paměť země a strážci času. Až velryby přestanou existovat, dny lidí budou sečteny.“

Příslloví

„Ano, teď bychom mohli se změnou klimatu něco udělat, ale kdybychom pak za 50 let zjistili, že se všichni vědci spletli a žádné globální oteplování neexistuje, pak bychom se postarali o to, abychom my sami ve městech mohli znovu dýchat vzduch.“

Marc Uwe Kling, německý autor

„Budoucí generace se vás nebudou ptát, ve které straně jste byli. Budou chtít vědět, co jste udělali, když jste věděli, že póly tají.“

Martin Sheen, americký herec

„Plány na ochranu ovzduší a vody, divočiny a přírody jsou také plány na ochranu lidí.“

Stewart Udall, americký právník a politik

„Dusíme se všemi těmi plasty, které vyhazujeme. Zabíjí to naše oceány. Polykáme ho v rybách, které jíme.“

Kevin Bacon, americký herec

„Teprve až bude pokácen poslední strom, otrávena poslední řeka a ulovena poslední ryba, pochopíte, že peníze se nedají jíst.“

Moudrost Cree, původních obyvatel Severní Ameriky

„No tak, konečně vymíráme, protože je to pro svět lepší! Poslední pogo se tančí, poslední strom se brzy pokácí.“

Die Ärzte, německá rocková skupina

Lekce 1 Jak jsme na tom a co přitom cítíme

↓ Příloha č. 1 – 41 citátů o klimatické změně

„Změna klimatu je skutečná. Děje se to právě teď. Je to nejbezprostřednější hrozba pro celý náš druh. Všichni musíme spolupracovat a přestat věci odkládat.“

Leonardo DiCaprio, americký herec

„Globální oteplování neohrožuje pouze životní prostor lidí, ale také svobodu a demokracii.“

Lester Brown, ředitel Earth Policy Institute ve Washingtonu

„Rozdrtit brouka dokáže každý hloupý kluk. Ale ani všichni profesori světa ho nedokážou vyrobit.“

Arthur Schopenhauer, německý filozof

„Neexistuje žádný ‚obvyklý postup‘. Ochrana klimatu je největší výzvou 21. století.“

Angela Merkelová, německá kancléřka, 2007

„Stojíme v největším bazénu, jaký si umíme představit. Je v něm hadice, voda do něj teče velmi pomalu. Neumíme plavat, ale všichni se pořád cákáme.“

Joko Winterscheidt, německý televizní moderátor

„Kapitalismus a klima jasně ukazuje, že klimatickou krizi nelze vyřešit v kapitalismu, protože ten se nedokáže dostatečně rychle proměnit tak, aby sledoval dlouhodobé cíle.“

Michael Hauser, český filozof

„Globální oteplování způsobené lidmi je nesmyslná fikce. Dá se naopak předpokládat, že když se oteplí oceán, nad Antarktidou bude více sněžit a masa ledovců naroste.“

Václav Klaus politik, bývalý prezident České republiky

„Změnu klimatu nezastavíme, otázka je jen, o kolik se oteplí, scénářů je několik. Krajinu ale změnit můžeme a opakuji: Otázka zadržení vody v krajině bude do budoucna zásadní.“

Zdeněk Žalud, bioklimatolog

„S tímto světem zacházíme, jako bychom měli druhý v kufru.“

Jane Fondaová, americká herečka

„Nejlepší doba na sázení stromů byla před dvaceti lety. Další nejlepší čas je teď.“

Přísloví z Ugandy

Lekce 1 Jak jsme na tom a co přitom cítíme

↓ Příloha č. 1 – 41 citátů o klimatické změně

„Na překrásném středozápadě dosahují teploty minus 51 °C. Jde o vůbec nejchladnější zaznamenané teploty a v dalších dnech má být chladněji. Lidé nevydrží venku ani pár minut. Co se k čertu děje s globálním oteplováním? Prosím, rychle se vrať, potřebujeme tě!“

Donald Trump, bývalý prezident USA

„Mám několik skvělých, skvělých a velmi úspěšných golfových hřišť. Mám za ně spoustu ekologických ocenění. Vložil jsem do nich obrovské množství práce. Někdy bych řekl, že jsem vlastně ekolog.“

Donald Trump, bývalý prezident USA

„Hurá, svět se hroutí!“

K.I.Z. a Henning May, němečtí hudebníci

„Naše planeta je náš domov, náš jediný domov. Kam půjdeme, když ji zničíme?“

Dalajláma, duchovní vůdce Tibetu

„Každý jednotlivec je kapkou vody, společně tvoříme moře.“

Ryunosuke Satoro, japonský spisovatel

„Je levnější chránit planetu teď, než ji později opravovat.“

José Manuel Barroso, portugalský politik a učitel

„Když přišla voda, vylezli jsme na stromy.“

Reda Begum, Bangladéš, 2007

„Co se týká Země, týká se i dětí Země.“

Indická moudrost

„Jako prezident i jako otec odmítám zanechat našim dětem planetu, která se nedá opravit.“

Barack Obama

„Vypadá to, jako by Země kouřila dvě krabičky cigaret denně.“

Ove Hoegh-Guldberg, australský biolog a klimatolog

„To, co děláme dnes, rozhoduje o tom, jak bude svět vypadat zítra.“

Marie von Ebner-Eschenbachová,
rakouská spisovatelka

„Je děsivé, že musíme bojovat s naší vládou, aby zachránila životní prostředí.“

Ansel Adams, americký ekolog a spisovatel

Lekce 1 Jak jsme na tom a co přitom cítíme

↓ Příloha č. 1 – 41 citátů o klimatické změně

„Nezdělali jsme Zemi od našich předků, ale půjčili jsme si ji od našich dětí.“

Indiánské přísloví

„Globální oteplování neohrožuje pouze životní prostor lidí, ale také svobodu a demokracii.“

Lester Brown, ředitel ekologického institutu v USA

„Náš svět, náš morální vesmír, je najednou buď – anebo. Buď uděláme všechno pro to, abychom vytvořili budoucnost tak dobrou, jak jen může být, nejen pro naše děti a vnoučata, ale pro celé lidstvo. Anebo to neuděláme.“

Jonathon Porritt, britský environmentalista

„Vždycky to vypadá nemožné, dokud to není hotové.“

Nelson Mandela, bývalý prezident JAR

„Času je mnohem méně, než si myslíme... Každého vítáme. Každého potřebujeme. Prosím, přidejte se.“

Greta Thunbergová, švédská aktivistka

„Lidé, kteří se spojí, mohou změnit veřejné politiky. Lidé, kteří drží pospolu a vyrazí za společným cílem, mohou změnit svět.“

Jane Fondová, americká herečka a spisovatelka

„Nenech nás vydat se cestou klimatického pekla, ale získej pro nás jízdenku do klimatického nebe.“

Ursula von der Leyenová, předsedkyně Evropské komise

„Přestože se to, co každý z nás dělá, zdá bezvýznamné, je to právě to nejdůležitější, co můžeme udělat.“

Mahátma Gándhí, politický a duchovní vůdce Indie

„Prošli jsme brainwashingem, abychom si mysleli, že konzumní způsob života je vlastně ‚vrcholem civilizace‘ a že tady ani nejsou žádné alternativy.“

Jonathon Porritt, britský environmentalista